

U135U CURS: MODELS D'AVALUACIÓ ALTERNATIVA

PROFESSORAT

Laia Lluch Molins (Universitat Oberta de Catalunya)

COMPETÈNCIES DOCENTS A LES QUALS CONTRIBUEIX AQUESTA FORMACIÓ

Aquesta formació proporciona eines perquè el professorat pugui dissenyar activitats d'avaluació alineades amb els resultats d'aprenentatge. Desenvolupa estratègies metodològiques per assegurar la coherència entre els objectius de la tasca i els criteris d'avaluació (alineament constructiu), així com el disseny de pràctiques d'avaluació formativa que promoguin l'autoregulació i l'autonomia de l'estudiantat. En suma, aquesta formació pretén reflexionar entorn a qüestions com: ***Què avaluem quan avaluem? Fixem la mirada al procés o al producte? Per què, per a qui i per a què avaluem? Com i quan avaluem? Qui avalua i qui més podria avaluar? Dissenyem l'avaluació de l'aprenentatge o per l'aprenentatge? Quina relació té l'avaluació amb la motivació i la confiança? Com assegurem que l'estudiantat percep que ha après?***

Així mateix, la formació capacita el professorat de competències per estructurar i gestionar activitats d'aprenentatge i avaluació de manera planificada i efectiva. Inclou la introducció de recursos digitals que faciliten un feedback continuat i sostenible, així com d'estratègies per avaluar competències en entorns d'aprenentatge tant virtual com presencial.

Aquestes dues competències, les competències metodològiques i de planificació i gestió, són essencials per a docents de qualsevol etapa educativa, ja que permeten dissenyar experiències d'aprenentatge que afavoreixen l'assoliment de competències per part de l'estudiantat i fomenten una docència de qualitat.

- **Competència metodològica:** La capacitat per alinear els objectius d'aprenentatge amb les activitats i els criteris d'avaluació, coneguda com a alineament constructiu (Biggs, 2003), és fonamental perquè els estudiants compreguin què s'espera d'ells i com poden assolir-ho. Aquesta competència assegura que les activitats d'avaluació no només mesuren l'assoliment dels coneixements, sinó que també fomenten habilitats d'autoregulació i reflexió crítica. L'avaluació formativa, que inclou feedback continuat, no sols orienta els estudiants en el seu aprenentatge sinó que els ajuda a identificar i corregir dificultats al llarg del

procés, convertint l'avaluació en una eina de millora constant; i on el rol de l'estudiantat esdevé clau.

- **Competència en planificació i gestió:** Els docents, sigui quina sigui el seu camp d'expertesa o àrea de coneixement, o sigui quin sigui el nombre d'estudiants, necessiten capacitats de gestió per estructurar activitats que siguin sostenibles, efectives i adaptades al context i a les competències que es persegueixen assolir. L'ús de recursos digitals o altres aplicacions d'avaluació entre iguals, permet optimitzar la gestió de la docència i oferir feedback personalitzat malgrat el gran nombre d'alumnes. Aquesta competència no només facilita una organització clara i eficient, sinó que també proporciona a l'estudiantat un entorn on el seu progrés es pot monitoritzar i gestionar de manera planificada, fent que la seva experiència educativa sigui més coherent, enriquidora i significativa.

En conjunt, aquestes competències promouen una docència actualitzada, basada en la reflexió, l'autoregulació i la responsabilitat de l'aprenentatge per part de l'estudiant, tot adaptant-se a les necessitats actuals d'un món acadèmic i professional cada vegada més digital i competencial; trencant, així, la tradicional idea que els docents només transmeten coneixement, sinó que també faciliten habilitats fonamentals per al creixement autònom i professional de l'estudiantat.

Aquestes competències són crucials per a la pràctica docent de qualsevol etapa educativa perquè permeten un enfocament d'ensenyament i avaluació integral, basat en la millora contínua i orientat a desenvolupar habilitats transversals en els estudiants, preparant-los per als reptes acadèmics i professionals futurs. Al final, parlar de l'avaluació és parlar de l'aprenentatge. L'avaluació és la pedra angular dels processos d'aprenentatge.

"La evaluación es una maravillosa excusa para mirarse.
Es un espejo sobre el que ver los cambios y pensar en el recorrido hecho hasta
ahora."
(Juanjo Vergara, 2015)

OBJECTIUS

1. Vincular les activitats d'aprenentatge i d'avaluació amb els resultats d'aprenentatge.

- Conèixer les característiques diferencials de l'avaluació des d'un enfocament competencial.
- Comprendre el sentit i importància de l'avaluació amb un propòsit formatiu.

- Comprendre i aplicar el concepte d'alineament constructiu per vincular objectius, tasques i criteris d'avaluació.
- Conèixer estratègies i instruments d'avaluació alternativa que contribueixin al desenvolupament de competències.

Aquest objectiu busca garantir que el que s'ensenya i s'avalua en el mòdul estigui alineat amb els resultats d'aprenentatge que es volen assolir. L'alineament constructiu estableix que les activitats i els criteris d'avaluació han de reflectir clarament els objectius d'aprenentatge per tal que l'estudiant tingui una direcció clara i significativa. Aquesta vinculació ajuda l'estudiant a comprendre què s'espera del seu rendiment, de manera que totes les tasques i activitats serveixin com a passos cap a l'assoliment de les competències finals. És crucial perquè permet als estudiants enfocar el seu esforç en aspectes clau del contingut i fomenta un aprenentatge significatiu en lloc de la mera repetició de conceptes.

2. Dissenyar propostes d'avaluació amb finalitat formativa.

- Caracteritzar estratègies i instruments d'avaluació alternativa alineats amb els resultats d'aprenentatge competencials.
- Identificar elements susceptibles de millora en les pràctiques d'avaluació.
- Dissenyar activitats d'avaluació amb feedback sostingut i formatiu, utilitzant eines digitals per potenciar l'autoregulació.
- Planificar l'avaluació en el disseny d'una activitat d'aprenentatge a partir d'estratègies i instruments d'avaluació alternativa amb propòsit formatiu.
- Desenvolupar competències per a l'autoavaluació i l'avaluació entre iguals com a part del procés d'aprenentatge.

Aquest objectiu posa el focus en la creació d'eines d'avaluació que no només mesurin el rendiment final, sinó que orientin i acompanyin l'estudiantat durant el seu procés d'aprenentatge. L'avaluació formativa, basada en el feedback continuat, permet als estudiants identificar les seves fortaleces i àrees de millora abans d'una possible avaluació final. Aquest procés fomenta l'autoregulació, la presa de consciència, la presa de decisions, ja que els estudiants aprenen a avaluar-se i a fer ajustaments en el seu procés d'aprenentatge, augmentant la seva autonomia i preparant-los millor per a futurs reptes acadèmics i professionals. Amb aquesta finalitat, el mòdul incorpora l'ús d'eines digitals, com el feedback automatitzat i l'avaluació entre iguals, que faciliten la implementació d'aquest tipus d'avaluació en entorns educatius actuals.

3. Revisar l'ús dels instruments i estratègies d'avaluació que s'empren.

- Caracteritzar estratègies i instruments d'avaluació alternativa alineats amb els resultats d'aprenentatge competencials.

- Identificar elements susceptibles de millora en les pràctiques d'avaluació.
- Planificar l'avaluació en el disseny d'una activitat d'aprenentatge a partir d'estratègies i instruments d'avaluació alternativa amb propòsit formatiu.

La revisió i avaluació crítica dels instruments i estratègies utilitzats és clau per assegurar que els recursos aplicats s'ajusten als objectius educatius i són adequats per al tipus de competències que es volen desenvolupar. Aquest objectiu fomenta una actitud reflexiva i de millora contínua en el docent, que ha de ser capaç d'identificar quins instruments són més eficaços per als seus propòsits educatius i per a les característiques del seu estudiantat. Revisar els instruments d'avaluació implica no només considerar la seva efectivitat, sinó també valorar la seva accessibilitat, sostenibilitat i alineament amb el perfil competencial de l'estudiantat. En aquest sentit, el mòdul permet que els docents experimentin amb diverses eines, com rúbriques i escales d'autoavaluació, per després valorar-ne l'impacte en els resultats d'aprenentatge.

CONTINGUTS

- **Finalitats de l'avaluació dels aprenentatges:** S'aprofundeix en el sentit de l'avaluació com a procés formatiu que permet identificar i corregir dificultats durant l'aprenentatge, facilitant un feedback orientador per a l'estudiantat.
- **Avaluació formativa d'aprenentatges des d'un enfocament competencial. Característiques d'una bona pràctica d'avaluació:** Es posa èmfasi en la importància de l'alineament constructiu (Biggs, 2003), que relaciona les activitats d'aprenentatge amb els objectius, i en criteris d'avaluació transparents i negociats amb l'estudiantat per afavorir una participació activa.
- **Estratègies i instruments d'avaluació alternativa al servei d'una avaluació amb propòsit formatiu:** Es treballen eines digitals i instruments per facilitar l'autoavaluació i l'avaluació entre iguals, promovent la reflexió i la millora continua.

METODOLOGIA

Aquesta formació s'emmarca en el disseny d'eines d'avaluació formativa, posant l'accent en estratègies d'autoregulació de l'aprenentatge i la participació activa per part de l'estudiantat. També proporciona estratègies per l'apropiació dels criteris per part de l'estudiant, assegurant que el feedback no només sigui una eina informativa, sinó també una acció que contribueixi a la millora de les competències.

Així doncs, està dissenya per proporcionar una formació integral sobre el disseny d'avaluacions formatives en qualsevol disciplina de coneixement, amb l'objectiu de millorar les pràctiques docents i potenciar el desenvolupament competencial de l'estudiantat.

La formació combina sessions teòriques amb tallers pràctics on els participants dissenyen i apliquen les tècniques d'avaluació formativa apreses. S'utilitzen metodologies actives, com la resolució de casos i l'aprenentatge basat en reptes, per tal de simular situacions reals on el professorat pot posar en pràctica el que ha après. Així mateix, es fomenta la reflexió compartida entre els participants, que poden intercanviar experiències i bones pràctiques per enriquir el seu desenvolupament professional.

Els docents que participin en aquesta formació obtindran eines, recursos i estratègies per implementar una avaluació centrada en el desenvolupament de competències i en la millora contínua de les competències de l'estudiantat. Això es tradueix en una docència més efectiva i compromesa amb el creixement personal i acadèmic dels estudiants, tot fomentant una cultura d'aprenentatge basada en l'autoregulació, el pensament crític i la col·laboració activa.

"Deixem d'avaluar per *encasellar* i entenem el concepte d'avaluar per aprendre."

Eva Gisbert i Nines Casado

CALENDARITZACIÓ

El treball dels i les participants a l'activitat formativa serà acompanyat i guiat (organitzat en 4 sessions síncrones d'1,5 hores cadascuna, d'un total de 6 hores síncrones) i autònom (entre les sessions), espaiant l'aprenentatge per tal que aquest esdevingui més profund i significatiu.

Els i les participants tindran la possibilitat de tenir un assessorament més individualitzat, tot mantenint el seguiment durant el temps requerit per tal de preparar, ajustar, planificar i/o avaluar la proposta o propostes d'avaluació planificada en el marc de la seva docència.

SISTEMA D'AVALUACIÓ

- Activitat 1: Disseny d'una activitat d'avaluació formativa amb feedback associat, que inclogui una justificació de l'alineament amb els objectius d'aprenentatge i una descripció de les estratègies formatives planificades.
 - *Criteris d'avaluació:*
 - La proposta d'avaluació està alineada amb els resultats d'aprenentatge i és coherent amb els continguts que es vol avaluar.
 - El feedback previst és participat per l'estudiantat.

- Activitat 2: Participació en una avaluació entre iguals, aplicant els criteris acordats i oferint feedback constructiu.
 - *Criteris d'avaluació:*
 - L'avaluació proporcionada s'ajusta als criteris d'avaluació establerts, tot identificant les fortaleeses i debilitats.
 - L'avaluador o avaluadora suggereix la seva opinió de manera constructiva, tot fent suggeriments per millorar la tasca i les assignacions futures.
- Activitat 3: Millora del disseny inicial de l'activitat d'avaluació formativa, incorporant el feedback rebut per part dels companys i les companyes.
 - *Criteris d'avaluació:*
 - Es mostren les millores i s'argumenten les decisions preses per tal de fer més formativa l'activitat d'avaluació dissenyada.

L'activitat presenta els requisits següents:

- Cal assistir a totes les sessions síncrones.
- Cal realitzar les activitats d'aprenentatge proposades.

Durada: 8 hores de durada: 6 hores de treball en línia síncron (1,5h. per sessió) i 2 hora de treball asíncron autònom. Els i les participants tindran la possibilitat de tenir un assessorament més individualitzat, tot mantenint el seguiment durant el temps requerit per tal de preparar, ajustar, planificar i/o avaluar la proposta o propostes d'avaluació planificada en el marc de la seva docència.

Lloc: Virtual: sessions síncrones en línia

Data/Horari:

- Dimarts 13/05/25, 10:00 – 11:30h.
- Dimarts 20/05/25, 10:00 – 11:30h.
- Dijous 22/05/25, 10:00 – 11:30h.
- Dijous 29/05/25, 10:00 – 11:30h.

Inscripció: Telemàticament omplint el formulari que apareix en aquest enllaç:
<http://www.fpu.udl.cat/ca/activitats/index/>

Idioma impartició: Català

Observacions:

Aquesta activitat no es durà a terme si no hi ha un mínim de 15 persones inscrites.

Nombre màxim d'assistents: 25